

Lärares professionella lärande för inkludering

Slutlig sammanfattande rapport från fas 1

EUROPEAN AGENCY
for Special Needs and Inclusive Education

LÄRARES PROFESSIONELLA LÄRANDE FÖR INKLUDERING

Slutlig sammanfattande rapport från fas 1

TPL4I

European Agency for Special Needs and Inclusive Education (European Agency) är en oberoende och självstyrande organisation. European Agency samfinansieras av utbildningsministerierna i European Agencys medlemsländer och av EU-kommissionen genom ett administrationsbidrag inom ramen för Europeiska unionens (EU) utbildningsprogram.

Medfinansierat av
EU-programmet
Erasmus+

Europeiska Kommissionens stöd åt framställningen av detta dokument utgör inte ett godkännande av dess innehåll, vilket endast återspeglar upphovsmännens åsikter, och Kommissionen kan inte hållas ansvarigt för någon användning av informationen i det.

Åsikterna som uttrycks av enskilda personer i detta dokument återspeglar inte nödvändigtvis European Agencys, dess medlemsländers eller Europeiska kommissionens officiella åsikter.

© European Agency for Special Needs and Inclusive Education 2020

Redaktörer: Annet De Vroey, Simoni Symeonidou och Amélie Lecheval

Denna publikation är en öppen tillgång. Det innebär att du kan läsa, använda och sprida den fritt med rättvisande källhänvisning till European Agency for Special Needs and Inclusive Education. Se European Agencys policy för öppen tillgång för mer information: www.european-agency.org/open-access-policy.

Du får citera publikationen med följande källhänvisning: European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020. *Lärares professionella lärande för inkludering: Slutlig sammanfattande rapport från fas 1*. (A. De Vroey, S. Symeonidou och A. Lecheval, red.), Odense, Danmark

Detta verk är licensierat enligt **Creative Commons licens för Erkännande-IckeKommersiell-IngaBearbetningar 4.0 Internationell**. Du får inte ändra eller översätta denna publikation utan European Agencys tillstånd.

För bättre tillgänglighet finns denna rapport på 25 språk och i tillgänglighetsanpassat elektroniskt format på European Agencys webbplats: www.european-agency.org

Detta dokument är en översättning av en originaltext på engelska. Om det uppstår några tveksamheter om riktigheten i den översatta texten hänvisas till den engelska texten.

ISBN: 978-87-7110-932-0 (elektroniskt format)

Sekretariatet

Østre Stationsvej 33
DK-5000 Odense C Danmark
Tfn.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Kontoret i Bryssel

Rue Montoyer, 21
BE-1000 Brussels Belgium
Tfn.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

Innehåll

Inledning	5
Viktiga delar i policy för lärares professionella lärande för inkludering	6
Trender och problem i nationell/regional policy för lärares professionella lärande för inkludering	8
Vilken betydelse lärares professionella lärande för inkludering har för inkluderande utbildningssystem	10
En kompetensprofil för lärare där kontinuerligt professionellt lärande ingår	11
Avslutande kommentarer	12
Projektredovisning	13
Källförteckning	15

Inledning

I dag när elevgrupperna är mer mångskiftande än någonsin tidigare är det många som har insett lärarnas viktiga roll, liksom deras behov av professionellt lärande för inkludering. Lärare, forskare och beslutsfattare på lokal, regional, nationell, europeisk och internationell nivå talar i allt större utsträckning om att det måste finnas kontinuitet i lärares professionella lärande så att alla lärare och annan personal inom skolan är förberedda på att ta emot alla typer av elever.

För att inkluderande undervisning ska åstadkommas är det viktigt att det finns policy för lärares professionella lärande. Inkluderande undervisning innebär ”att alla elever i alla åldrar ska få tillgång till meningsfull utbildning av hög kvalitet i sin närmiljö tillsammans med vänner och jämnåriga” (European Agency, 2015, s.1). Att lärare får professionella lärande för inkludering är en förutsättning för ett inkluderande utbildningssystem.

I projektet **Lärares professionella lärande för inkludering** (TPL4I efter projektets engelska namn) undersöks all policy som påverkar lärares professionella lärande för inkluderande undervisning. I fas 1 i TPL4I-projektet ville man se vilka policydelar som var nödvändiga för att säkerställa att alla lärare, i alla stadier i sitt arbetsliv, är förberedda för inkluderande undervisning. I fas 2 lyfts en enskild del fram och sätts i relation till andra projekt som European Agency for Special Needs and Inclusive Education (European Agency) har genomfört. I denna rapport sammanfattas fas 1 i TPL4I-projektet.

Först beskrivs vilka delar som policyramar för lärares professionella lärande för inkludering består av. Utifrån en **litteraturgenomgång** av internationell policy och forskning (European Agency, 2019a) arbetade deltagarna i TPL4I-projektet fram ett **självutvärderingsverktyg rörande policy** (European Agency, 2019b). Tanken med verktyget var att det ska hjälpa beslutsfattare att beskriva och utvärdera nationell/regional policy angående lärares professionella lärande för inkludering inom tre områden:

- policyns vision och huvudprinciper
- mål och kontinuitet i stödåtgärderna
- förmågeutveckling, finansiering och uppföljning.

I rapporten beskrivs därefter de viktigaste problemen som hittades i de olika policydelarna i de 26 länderna, och i en sammanfattning av allt som framkommit under undersökningen (European Agency, 2020b) beskrivs de främsta utmaningarna för beslutsfattare och anordnare av lärares professionella utbildning för inkludering.

Därefter sätts dessa resultat i relation till European Agencys tidigare arbeten så att en övergripande systemstrategi skapas.

Till sist föreslås en bredare användning av *Kompetensprofil för lärare* (European Agency, 2012). Detta undersöks ytterligare i fas 2 av TPL4I-projektet.

Viktiga delar i policy för lärares professionella lärande för inkludering

Det finns forskningslitteratur och internationella och europeiska policydokument som pekar på viktiga problem när det gäller policy för lärares professionella lärande, vars syfte är att uppnå rättvisa och inkludering (European Agency, 2019a). Det är särskilt viktigt att lyssna på **alla lärares** farhågor vad gäller inkluderande praktik.

Kontinuitet i inkluderingsutbildningen bör uppnås genom att sådan utbildning ingår i grundutbildningen för lärare, arbetsplatsintroduktioner, kompetensutveckling och lärarutbildares professionella lärande. Även specialpedagoger och stödpersonal som arbetar tillsammans med lärarna med inkluderande undervisning bör ingå i denna kontinuitet. Det måste därför finnas policy som garanterar att all personal, även specialpedagoger och skolledare, genom hela arbetslivet får kompetensutveckling om inkludering.

Policyn måste även lägga grunden till djupare förståelse för vad mångfald är med fokus på lärares professionella lärande för **rättvisa och inkludering**. Samarbetspraktik är avgörande när det gäller att hitta olika sätt att få till stånd professionellt lärande för inkludering för lärare och ge all personal möjlighet till reflektion och professionellt lärande om inkluderande undervisning.

Självutvärderingsverktyget rörande policy från TPL4I-projektet är framtaget utifrån vad som framkommit enligt ovanstående och är en övergripande resurs för reflektion och utarbetande av policy för lärares professionella lärande för inkludering. I verktyget tas följande områden och policydelar upp:

Vision och huvudprinciper:

- **en tydlig policyvision om lärares professionella lärande för rättvisa och inkludering** som säkerställer att alla lärare genom hela arbetslivet får möjligheter till professionellt lärande om principer för inkluderande undervisning, sitt pedagogiska ansvar för alla elever och sitt bidrag och samarbete i den inkluderande undervisningen
- **vägledande principer avseende policy för lärares professionella lärande för inkludering** som fastställer att lärares professionella lärande är en förutsättning för inkluderande undervisning och som innehåller principer och praktik för inkluderande undervisning i grundutbildningen för lärare och professionellt lärande för nyutbildade och erfarna lärare och specialpedagoger och lärarutbildare.

Mål och kontinuitet i stödåtgärderna:

- **målen för lärares professionella lärande för inkludering** handlar om sådant som leder till bättre kunskap om, och praktiskt genomförande av, inkluderande undervisning: kvalifikationer, kompetensområden, pedagogiska metoder för inkludering, dialog om inkludering och anpassning av lärarnas professionella lärande efter policymål på nationell, regional och lokal nivå och systemkrav på ett inkluderande utbildningssystem

- **kontinuitet i stödåtgärderna till alla lärare** som innebär möjligheter till professionellt lärande om inkluderande undervisning i olika former på alla nivåer där lärare arbetar, även i ledande befattningar, och stöd till skolor och högre utbildningsinstitutioner så att de kan ta fram strategiska planer och anordna samarbete om lärares professionella lärande för inkludering.

Förmågeutveckling, finansiering och uppföljning:

- **förmågeutvecklande** strategier, mekanismer, riktlinjer, kompetenser och incitament för alla lärare: strategier för stöd till skolor eller högre utbildningsinstitutioner så att de kan bygga upp starka ledningsteam, utveckla specialpedagogernas funktion som en resurs för vanliga skolor eller pedagogiska metoder för inkluderande undervisning eller riktlinjer om kvalitetsutvärdering för att planera för lärares professionella lärande för inkludering
- **adekvata och kostnadseffektiva finansieringsmekanismer:** ekonomiska incitament, flexibel resursfördelning och systematisk datainsamling om utgifter
- **uppföljning av hur lärarnas professionella lärande för inkludering utförs** genom ett omfattande ramverk för ansvarsutkrävande, mekanismer för att åtgärda orättvisor och mekanismer för fördelning av ansvar rörande granskning och förbättringsprocesser (European Agency, 2019b).

Trender och problem i nationell/regional policy för lärares professionella lärande för inkludering

Tjugosex länder¹ deltog i en kartläggning av policy för lärares professionella lärande för inkludering. I samarbete med European Agencys företrädare i de länderna tog medarbetarna i TPL4I-projektet fram 26 nationella/regionala **kartläggningsuppställningar över policy** (European Agency, 2020a) med hjälp av självutvärderingsverktyget rörande policy (European Agency, 2019b).

Uppställningarna visar nationell/regional policy för lärares professionella lärande för inkludering. Genom att analysera de ifyllda uppställningarna kan beslutsfattare och andra intressenter se vilka policyområden som man enligt internationella policyrekommendationer och vetenskapliga rön arbetar med i olika länder i dag, och vilka som bör övervägas vid utarbetande av framtida policy.

¹ Belgien (flamländska gemenskapen), Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Frankrike, Grekland, Island, Italien, Lettland, Litauen, Malta, Norge, Portugal, Schweiz, Serbien, Slovakien, Spanien, Storbritannien (Nordirland), Storbritannien (Skottland), Storbritannien (Wales), Sverige, Tjeckien, Tyskland, Ungern och Österrike.

En analys av uppställningarna visade på följande trender (European Agency, 2020b):

Det finns internationella rekommendationer om policy för heltäckande professionellt lärande för lärare om inkludering som utgår från på begreppet rättvisa. I nationell/regional policy anses inkludering trots det vara detsamma som behovet av att ha särskild policy för vissa grupper av elever, till exempel de som är i behov av särskilt stöd. **Särskild utbildningspolicy för olika målgrupper leder ofta till att lärare får olika professionellt lärande.** Det kan därför sägas vara tveksamt om lärares professionella lärande följer principen om rättvisa.

I vilken utsträckning inkluderande undervisning ingår i policyn för lärares kontinuerliga professionella lärande varierar mellan länderna. **I många länder bryts dessutom kontinuiteten i de olika faserna av lärares professionella lärande,** särskilt i introduktionen för nyutbildade lärare och kompetensutvecklingen för lärarutbildare och skollära. De skiftande policyerna för grundutbildning och kompetensutveckling för lärare tyder på att inkluderande undervisning ibland ingår i policy för lärares professionella lärande. I många fall handlar dock mycket av **lärarnas professionella lärande om elever som anses ha behov av särskilt stöd utan någon tydlig avsikt om kompetens inom inkludering.**

När det gäller hur lärares professionella lärande för inkludering genomförs ses en **mängd olika strategier för samverkan och sätt att utveckla förmågan.** Det är dock inte alltid som man förespråkar samarbete mellan alla lärare eller mellan lärare med olika funktioner (till exempel vanliga klasslärare och specialpedagoger). Lärares professionella lärande för inkludering ingår i finansieringsmekanismerna för vanligt professionellt lärande för lärare. Det finns dock inga data om hur mycket som går till professionellt lärande om just inkludering. Uppföljningen sker genom skolornas kvalitetsutvärdering. Olika intressenter, som ministerier, kommuner, universitet och andra myndigheter eller nätverk, samarbetar dock inte för att stärka policyn för lärares professionella lärande för inkludering.

Utifrån ovanstående **rekommenderas beslutsfattare** att främst

- **ta fram en policyvision om att lärare ska få professionellt lärande för inkludering genom hela arbetslivet** och att låta alla lärare, även specialpedagoger, få ta del av professionellt lärande för inkludering och ge dem möjlighet att uppfylla alla elevers behov i stället för att fokusera på behoven hos vissa grupper av elever
- **se över policymålen för alla lärares professionella lärande,** och särskilt att ta fram riktlinjer och strategier där hänsyn tas till de kompetenser som behövs för inkluderande undervisning
- **betona vikten av samarbete mellan alla intressenter** när det gäller lärares professionella lärande för inkludering.

Vilken betydelse lärares professionella lärande för inkludering har för inkluderande utbildningssystem

Resultaten från fas 1 är också relaterade till European Agencys ekosystemmodell för inkluderande utbildningssystem (European Agency, 2017a; 2017b). I ekosystemmodellen förklaras hur olika strukturer, processer och resultat inom inkluderande policy och praktik på olika systemnivåer samverkar med varandra och påverkar eleverna.

Ett särskilt policyfält som ska stötta inkluderande undervisning, som lärares professionella lärande för inkludering, kan ses som en "skiva" i utformningen av inkluderande utbildningssystem. Det innebär att de utmaningar som hittas på området skär genom hela ekosystemmodellen. På så sätt går det att se hur faktorer hos den enskilda individen, skolan och utanför, som lokala och nationella eller regionala regelverk, påverkar elevernas utveckling i utbildningssystemet.

European Agency har i flera projekt använt sig av denna modell för att förklara hur policyutformning påverkar elevernas resultat:

- **Inkluderande utbildning i förskolan** (European Agency, 2017a)
- **Ökad måluppfyllelse för alla elever i inkluderande utbildning** (European Agency, 2017b)
- **Stöd för ett inkluderande skolledarskap** (European Agency, 2019c)
- **Förhindra skolmisslyckande** (European Agency, 2019d).

När denna modell används för policy för lärares professionella lärande för inkludering framträder följande utmaningar som skär genom ekosystemet:

På **nationell/regional nivå** följer policyn för lärares professionella lärande befintlig utbildningspolicy. Det som tas upp i denna policy är rättigheter för vissa grupper av elever i stället för lika möjligheter för alla elever eller principer för inkluderande undervisning. Policyn för lärares professionella lärande måste handla om att uppfylla alla elevers behov. Dessutom måste policyn se till att det inte blir några avbrott mellan de olika faserna i lärarnas professionella lärande.

På **närsamhällsnivå** ger samarbete mellan lärare som arbetar i skolan och lärarutbildare på universitet och högskolor flera olika typer av möjligheter till professionellt lärande för inkludering för lärare. För att samarbetet mellan skolor och lokala myndigheter ska fungera måste policyvisionen, skolornas strategiska planer och lärarnas behov av professionellt lärande för inkludering samordnas.

På **skolnivå** måste det finnas en policy som ger nya och erfarna lärare och annan personal med olika kvalifikationer och funktioner möjlighet till professionellt lärande i samverkan med varandra. Det gäller även lärarutbildare, som till exempel bör få lära sig att handleda lärare och skolledare.

På **individnivå** behöver lärarna policy som ger dem de grundläggande värderingar och den kompetens som de behöver för att uppfylla alla elevers behov, liksom policy som ger dem

möjligheter till professionellt lärande för inkludering och policy som gör att lärarna kan ta del av anpassat professionellt lärande för inkludering på olika sätt.

En kompetensprofil för lärare där kontinuerligt professionellt lärande ingår

Det som framkommit enligt ovanstående kopplades samman med grundvärderingarna och kompetensen i **Kompetensprofil för lärare** (European Agency, 2012). Profilen togs fram för att tjäna som underlag för framtagning av policy för lärares grundutbildning. Enligt vad som framkommit i TPL4I-projektet bör professionellt lärande för inkludering för lärare och specialpedagoger ske i samverkan mellan lärare och specialpedagoger. Enligt projektresultaten bör profilen

- kunna användas i allt professionellt lärande för inkludering kontinuerligt genom lärarnas hela yrkesliv och även för andra yrkesgrupper som specialpedagoger och lärarutbildare. Alla lärare måste förberedas för inkluderande undervisning genom det kontinuerliga yrkeslivslånga professionella lärandet för inkludering och genom kollegialt lärande för alla, i stället för att man ger olika professionellt lärande som leder till olika yrkeskvalifikationer.
- ligga till grund för policydiskussioner om de grundvärderingar som lärares professionella lärande för inkludering gör bygga på. Alla faser i lärarnas kontinuerliga yrkeslivslånga professionella lärande för inkludering måste bygga på grundvärderingar som tydligt handlar om att sätta värde på elevers olikheter, stötta alla elever, arbeta tillsammans och att delta i professionellt lärande för inkludering. Om grundvärderingarna och kompetenserna i profilen används i alla faser i lärares kontinuerliga professionella lärande för inkludering kan det hjälpa länderna att väga upp för bristerna i policy vad gäller att utveckla förmågan.
- ligga till grund för policydiskussioner om grundläggande kompetenser för alla yrkesgrupper som arbetar i inkluderande miljöer. Kvaliteten på den utbildning som behövs för inkluderande undervisning beror på kvaliteten på lärarnas kunskaper, attityder och färdigheter som utvecklas gradvis under deras yrkesliv. Om lärarna inte får tillfälle till professionellt lärande för inkludering tillräckligt kontinuerligt får de inte den kunskap som behövs för att utforma och ge alla elever kvalitetssäkrad utbildning.
- kunna leda till att finansieringsmekanismer för lärares professionella lärande för inkludering inrättas (det vill säga finansiering på nationell, regional och lokal nivå) och uppföljningsrutiner som går i linje med grundvärderingarna för personlig professionell utbildning.

Ovanstående motiverar att profilen används i alla faser i lärares kontinuerliga professionella lärande för inkludering. Fas 2 i TPL4I-projektet kommer att handla om detta.

Det viktigaste för att nå alla elever och garantera bra kvalitetssäkrad utbildning för alla är att inkluderande undervisning är något som alla lärare måste praktisera: från

lärarstudenter, nyutbildade lärare, erfarna lärare, specialpedagoger och annan stödpersonal, liksom lärarutbildare. Genom att använda profilen går det att se vilken vision och vilka kompetensområden som bör ingå när framtida policy för lärares professionella lärande för inkludering ska tas fram.

Avslutande kommentarer

TPL4I-projektet handlar om en viktig del i policyutformning som allmänt ses som en förutsättning för inkluderande undervisning. Lärare och annan personal som arbetar med inkluderande praktik, liksom alla intressenter som arbetar med att utveckla inkluderande undervisning på olika systemnivåer, måste ha tillgång till sammanhängande och kontinuerligt professionellt lärande för att kunna erbjuda en skola för alla.

I analysen av ländernas självutvärderingar om policydelar som är viktiga för lärares professionella lärande för inkludering framkom följande:

- Det finns inte policy som ser till att det professionella lärandet för inkludering är jämnt fördelat kontinuerligt över yrkeslivet för alla som arbetar med inkluderande undervisning.
- Det måste finnas en gemensam vision om rättvisa som grund för lärares professionella utbildning för inkludering och för att åtgärda bristerna i olika mångfaldsfrågor.
- Samverkan mellan skolor och andra aktörer på till exempel lokal eller nationell/regional nivå kan ge upphov till olika tillfällen för lärares professionella lärande för inkludering. Det behövs dock mer samarbete mellan olika sektorer och genom hela yrkeslivet.

Det som är viktigast för att stärka lärarnas och skolornas engagemang och självförtroende inom inkluderande undervisning är att det **i policyramen för lärares professionella lärande för inkludering finns ramar för lärarnas kompetens inom inkludering.**

Denna slutliga slutsats visar på att det i flera länder behövs åtgärder som uppmuntrar till och stöder framtagning av policy.

Utifrån det faktum att det behövs gemensamma värderingar och kompetensområden för inkludering kan *Kompetensprofil för lärare* (European Agency, 2012) ge den kompetensram som behövs för att nå en större målgrupp inom skolan. Syftet är att förbereda alla lärare och deras kolleger för inkluderande undervisning och få dem att hela tiden sträva efter att utveckla sig inom området.

I fas 2 av TPL4I-projektet kommer man att titta på om profilen kan användas ytterligare för att se till att inkluderande undervisning och rättvisa i skolan alltid ingår i lärares professionella lärande för inkludering. Därför, liksom i enlighet med det hållbara

utvecklingsmålet nummer 4 (FN, 2015), bör policy för inkluderande undervisning vidga budskapet "alla betyder alla" (UNESCO, 2020) till "alla betyder alla betyder alla lärare". Detta är en påminnelse om kompetensområdena som alla verksamma inom området måste tillägna sig.

Projektredovisning

Arbetet i TPL4I-projektets fas 1 har resulterat i följande publikationer: en **litteraturgenomgång** (European Agency, 2019a), ett **självutvärderingsverktyg rörande policy** (European Agency, 2019b), **kartläggningsuppställningar över policy** (European Agency, 2020a), en **analys av nationella styrdokument i Europa** (European Agency, 2020b), en **metodrapport** (European Agency, 2020c) samt denna **slutliga sammanfattande rapport från fas 1 av TPL4I-projektet**.

Allt redovisningsmaterial finns på TPL4I-projektets webbsidor: www.european-agency.org/projects/TPL4I.

Källförteckning

European Agency for Development in Special Needs Education, 2012. *Kompetensprofil för lärare*. (A. Watkins, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/teacher-education-inclusion-profile-inclusive-teachers (hämtad senast november 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2015. *European Agency's ståndpunkt angående system för inkluderande undervisning*.

www.european-agency.org/resources/publications/agency-position-inclusive-education-systems-flyer (senast hämtad oktober 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2017a. *Inclusive Early Childhood Education: New Insights and Tools – Contributions from a European Study [Inkluderande utbildning i förskolan: nya rön och verktyg – bidrag från en europeisk studie]*. (M. Kyriazopoulou, P. Bartolo, E. Björck-Åkesson, C. Giné och F. Bellour, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-early-childhood-education-new-insights-and-tools-contributions (senast hämtad augusti 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2017b. *Raising the Achievement of All Learners: A Resource to Support Self-Review [Ökad måluppfyllelse för alla elever: stödresurs för självutvärdering]*. (V.J. Donnelly och A. Kefallinou, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/raising-achievement-all-learners-self-review (senast hämtad december 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019a. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Literature Review [Lärares professionella lärande för inkludering: litteraturgenomgång]*. (A. De Vroey, S. Symeonidou och A. Watkins, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-literature-review (senast hämtad februari 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019b. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Policy Self-Review Tool [Lärares professionella lärande för inkludering: självutvärderingsverktyg rörande policy]*. (S. Symeonidou och A. De Vroey, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-policy-self-review-tool (senast hämtad februari 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019c. *Inclusive School Leadership: Exploring Policies Across Europe [Inkluderande skolläderskap: undersökning av policy i Europa]*. (E. Óskarsdóttir, V. Donnelly och M. Turner-Cmuchal, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/inclusive-school-leadership-synthesis (senast hämtad oktober 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2019d. *Preventing School Failure: Examining the Potential of Inclusive Education Policies at System and Individual Levels [Förhindra skolmisslyckande: en undersökning av inkluderande undervisningsmöjligheter på system- och individnivå]*. (A. Kefallinou, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/preventing-school-failure-synthesis-report (senast hämtad oktober 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020a. *TPL4I policy mapping grids [TPL4I: kartläggningsuppställningar över policy]*. Odense, Danmark.

www.european-agency.org/projects/TPL4I/policy-mapping (senast hämtad november 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020b. *Teacher Professional Learning for Inclusion: An Analysis of Country Policies in Europe [Lärares professionella lärande för inkludering: en analys av nationella styrdokument i Europa]*. (S. Symeonidou, A. De Vroey och A. Lecheval, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-synthesis (senast hämtad december 2020)

European Agency for Special Needs and Inclusive Education, 2020c. *Teacher Professional Learning for Inclusion: Methodology Report [Lärares professionella lärande för inkludering: metodrapport]*. (A. De Vroey och S. Symeonidou, red.). Odense, Danmark.

www.european-agency.org/resources/publications/TPL4I-methodology (senast hämtad december 2020)

Förenta nationerna, 2015. *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development [Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling]*. Resolution antagen av generalförsamlingen den 25 september 2015. A/RES/70/1.

sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld (senast hämtad december 2020)

Unesco, 2020. *Global Education Monitoring Report 2020: Inclusion and education: All means all [Rapport om utbildningen i världen 2020: inkludering och utbildning: alla betyder alla]*. Paris: UNESCO.

unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000373718/PDF/373718eng.pdf.multi (senast hämtad december 2020)

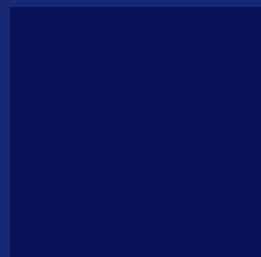

Sekretariatet:

Østre Stationsvej 33
DK-5000
Odense C
Denmark
Tfn.: +45 64 41 00 20
secretariat@european-agency.org

Kontoret i Bryssel:

Rue Montoyer 21
BE-1000
Brussels
Belgium
Tfn.: +32 2 213 62 80
brussels.office@european-agency.org

www.european-agency.org